

Nededžan

OBČASNÍK O ŽIVOTE NEDEDZE • Ročník I. • Číslo 3/2007 • NEDECZ 1384

Do tretice všetko dobré

Vážení spoluobčania,

Prázdniny sú za nami a my k Vám prichádzame s ďalším číslom nášho „Nededžana“. Nielen nášho, ale pevne veríme, že už aj Vášho.

Hovorí sa, že do tretice všetko dobré, a práve tretie číslo obecných novín ste dostali do Vašich domovov. Dúfame teda, že bude dobré. K tomu, aby to tak bolo, potrebujeme Vás, milí spoluobčania, Vaše postrehy, Vaše príspevky.

Nájdite si popri všetkých svojich pracovných povinnostiach a domácich jesenných prácach čas na prečítanie „Nededžana“. Porozmýšľajte, čo Vám v ňom chýba alebo naopak prekáža a dajte nám vedieť. Našou snahou je, aby sa „Nededžan“ stal naozaj Vaším časopisom so všetkými kladmi i záporami.

Pri veľkej snahe prídu aj chyby a tie sa nám v minulom čísle akosi namnožili. Ospravedľňujeme sa za všetky preklepy a veríme, že novinársky škriatok k nám bude v budúcnosti milosrdnejší.

Prajeme Vám príjemné čítanie a veľa užitočných postrehov.

Redakčná rada

Školský rok sa začal ...

Školský rok 2007/2008 sa na Základnej škole v Gbeľanoch začal slávnostným otvorením 3.septembra 2007. Po úvodnej básni sa k prítomným prihovoril zriaďovateľ školy p. Bielik Jozef, starosta obce Gbeľany. Do školy nastúpilo 354 žiakov, z toho 275 dievčat (1 – 4 ročník = 140 žiakov, 5 – 9 ročník = 214 žiakov). Z celkového počtu je z Gbeľian 126 žiakov, z Nededze 121, z Kotrčinej Lúčky 52, z Varína 27, z Krasnian 25 a z iných obcí 3 žiaci. Na základnej škole pôsobí 22 pedagogických a výchovných pracovníkov, z toho 1 výchovná poradkyňa Mgr. Oslancova Andrea, pán kaplán Mgr. Bollo Lubomír, ktorí pracujú pod vedením riaditeľa Mgr. Daniela Szabadosa a zástupkyne riaditeľa Mgr. Miroslavy Janíkovskej. Na škole pôsobí aj p. Majerčíková Monika, ako vychovávateľka v Školskom klube detí. Žiaci navštevujú 22 záujmových krúžkov (športové, humánne, prírodovedné, počítačové). Popri týchto krúžkoch sa žiaci zapájajú do osvojovania moderných IKT- informačno-komunikačných technológií. Ministerstvo školstva podporuje finančnými prostriedkami formou vzdelávacích poukazov činnosť záujmových krúžkov.

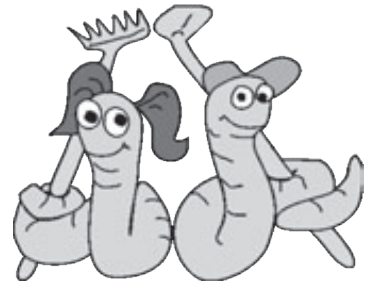
Základná škola úzko spolupracuje s Materskou školou v Gbeľanoch a v Nededzi, s Radou rodičov pri ZŠ a obecnými úradmi. V súčasnosti sa v škole pracuje na dostavbe asfaltovania ihriska pre športovo – loptové hry a prebieha príprava projektu na výmenu okien.

Vedenie základnej školy ďakuje touto cestou za sponzorské dary Obecným úradom v Gbeľanoch, Nededzi, Kotrčinej Lúčke a rodičom žiakov.

Mgr. Daniel Szabados

Prázdniny i dovolenky už sú za nami,
povinnosti každodenné opäť nastali.

Želáme Vám spoluobčania
naši, nech načerpaná
energia Vám dlho vystačí.

Prišla jeseň

Do Nededze prišla jeseň,
deti sa v škole učia pieseň.
Prváci sa báseň učia,
učitelia ich tam mučia.

Čo dnes robia druháci?
Majú niečo na práci?
Ale jasné! To sa vie!
Učiteľka Šeligová ich tam drie!

Tretiaci naši šikovní,
neutekajú zo školy.
Pani učiteľka Balvonová
bola aj naša triedna.

A štvrtáci moji milí!
Tí sa vám dnes naučili.
Hneď ako do školy prišli,
od učebníc neodišli.

Michaela Žiaková, 7.B

Uznesenia ObÚ v Nededzi – č. 6 a 7

Uznesenie č. 6 zo dňa 13. 8. 2007:

Obecné zastupiteľstvo v Nededzi

a) berie na vedomie:

1. zhodnotenie osláv 90. výročia založenia OHZ a zároveň vyslovuje poďakovanie všetkým účastníkom prípravy osláv
2. informáciu o liste OV DPO Žilina ohľadne zabezpečenia preškolenia členov OHZ
3. informáciu o zasadnutí Združenia Mikroregiónu Terchovská dolina
4. informáciu o stave prác pri výstavbe kanalizácie v našej obci
5. informáciu o prípravných prácach pri výstavbe infraštruktúry v lokalite „Záplotie“
6. informáciu o údržbárskych a stavebných prácach v MŠ Nededza
7. informáciu o sťažnosti obyvateľov 7+8 b. j., ktoré OÚ postúpil na riešenie Okresnému stavebnému bytovému družstvu Žilina
8. informáciu o ústnej sťažnosti na prevádzkovanie Ruža baru
9. informáciu o príprave hodovej slávnosti dňa 15. 9. 2007

b) schvaľuje:

1. program Obecného zastupiteľstva
Hlasovanie: Za – 6 Proti – 0 Zdržal sa – 0
2. overovateľov zápisnice: Mgr. Marián Cesnek, Milan Drábik
Hlasovanie: Za – 6 Proti – 0 Zdržal sa – 0
3. príspevok rodičov detí navštevujúcich MŠ podľa Vyhlášky č.353/94 Zb. vo výške 100,- Sk
Hlasovanie: Za – 6 Proti – 0 Zdržal sa – 0
4. príspevok rodičov detí navštevujúcich MŠ na základe uznesenia OZ výške 250,- Sk
Hlasovanie: Za – 6 Proti – 0 Zdržal sa – 0
5. doplnenie člena komisie na vykonanie mimoriadnej inventarizácie materiálu CO Ing. Miloša Janeka
Hlasovanie: Za – 6 Proti – 0 Zdržal sa – 0
6. predložený Plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra na II. polrok 2007
Hlasovanie: Za – 6 Proti – 0 Zdržal sa – 0

c) ukladá:

1. písomne upozorniť nájomcu „Ruža baru“ na dodržiavanie prevádzkových hodín
Termín: 31. 8. 2007 **Zodpov.:** Obecný úrad

Uznesenie č. 7 zo dňa 24. 9. 2007:

Obecné zastupiteľstvo v Nededzi

b) berie na vedomie:

1. informáciu o hodových slávnostiach
2. informáciu o zbere veľkoobjemového odpadu 13. 10. 2007 a nebezpečného odpadu 16. 10. 2007
3. informáciu o stave prác pri výstavbe kanalizácie v našej obci a kolaudácie 2.časti
4. návrh VZN, ktorým sa vydáva „Poriadok pre pohrebisko a nariadenie o poplatkoch za cintorínske služby na území obce Nededza
5. informáciu o stretnutí dňa 1.10.2007 o 17,00 na OÚ Nededza v súvislosti so spracovaním Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja a čerpania fondov
6. informáciu o stretnutí komisie ROEP dňa 26. 9. 2007 o 10.00 hod. na OÚ
7. informáciu o štruktúre príspevkov do časopisu Nededžan č. 3
8. informáciu o zájazde poriadanom organizáciou „Jednota dôchodcov Slovenska Nededza“ v rámci osláv „Úcta k starším“
9. informáciu o územnom konaní na infraštruktúru IBV – lokalita Záplotie dňa 1. 10. 2007

b) schvaľuje:

1. program Obecného zastupiteľstva
Hlasovanie: Za – 7 Proti – 0 Zdržal sa – 0
2. overovateľov zápisnice: Ján Drábik, Ing. Miloš Janek
Hlasovanie: Za – 7 Proti – 0 Zdržal sa – 0
3. zástupcu Obecného zastupiteľstva do Rady školy MŠ Nededza – PhDr. Peter Vajda
Hlasovanie: Za – 7 Proti – 0 Zdržal sa – 0
4. uzatvorenie „Zmluvy o prevádzkovaní pohrebných služieb“ s f. Jana Paulíková – Pohrebniectvo Pieta Žilina s účinnosťou od 1. 10. 2007
Hlasovanie: Za – 7 Proti – 0 Zdržal sa – 0

c) ukladá:

1. zverejniť návrh VZN, ktorým sa vydáva „Poriadok pre pohrebisko a nariadenie o poplatkoch za cintorínske služby na území obce Nededza po dobu 10 dní
Termín: ihneď **Zodpov.:** p. Gašiková
2. uzatvoriť „Zmluvu o prevádzkovaní pohrebných služieb“ s f. Jana Paulíková – Pohrebniectvo Pieta Žilina.
Termín: do 30. 9. 2007 **Zodpov.:** Obecný úrad

Výpis z návrhu VZN

Poriadok pre pohrebisko a nariadenie o poplatkoch za cintorínske služby na území obce Nededza

Návrh VZN Poriadok pre pohrebisko a nariadenie o poplatkoch za cintorínske služby vyvesený v úradnej tabuli obce Nededza dňa: 25.9.2007

„NÁVRH“

Obecné zastupiteľstvo v Nededzi na základe ust. § 4 ods. 3 písm. e) a f) zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“), s použitím ust. § 11 ods. 4 písm. g) zákona o obecnom zriadení a na základe ustanovení zák. č. 470/2005 Z. z. o pohrebniectve vydáva

všeobecne záväzné nariadenie,

ktorým sa vydáva

*Poriadok pre pohrebisko
a nariadenie o poplatkoch za cintorínske služby na území obce Nededza.*

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

Úcta k pamiatke zosnulých a spoločenské poslanie pohrebísk ako verejných zdravotno-technických zariadení, určených k pietnemu pochovávaniu zosnulých alebo k ukladaniu ich spoločných pozostatkov spôsobom, zodpovedajúcim zdravotným predpisom, prikazujú, aby pohrebiská boli udržiavané v takom stave, ako to zodpovedá ušľachtilým ľudským vzťahom, ale aj aby sa pri ich používaní dodržiavali zdravotné a iné predpisy.

Čl. 2

Rozsah platnosti

Tento poriadok sa vzťahuje na pohrebisko – cintorín nachádzajúci sa na území obce Nededza.

Čl. 3

Správa pohrebiska

1. Správu pohrebiska vykonáva Obec Nededza cez povereného správcu p. Ďúgla Petra (ďalej len „správa pohrebiska“), ktorý zabezpečuje komplexné požiadavky obyvateľstva na pohrebné služby. Správa

pohrebiska je povinná starať sa o vonkajší vzhľad pohrebiska, hlavne údržbu zelene, úpravu ciest, zabezpečovanie čistoty celého komplexu a udržiavanie zariadení nachádzajúcich sa v komplexe pohrebiska..

Čl. 9 Poplatky za pohrebné služby

Za prepožičanie hrobového miesta na cintoríne sa stanovujú tieto ceny:

a) na prvých **10 rokov**:

- detský hrob	100,- Sk
- jednohrob	200,- Sk
- dvojhrob	400,- Sk
- trojhrob	500,- Sk

b) obnova už prenajatého miesta po uplynutí predchádzajúceho prenájmu na ďalších **10 rokov**:

- detský hrob	200,- Sk
- jednohrob	400,- Sk
- dvojhrob	800,- Sk
- trojhrob	1 000,- Sk

....
Celý Návrh VZN Poriadok pre pohrebníctvo ... je vyvesený v úradnej tabuli obce dňa:
25. 9. 2007 na dobu 10 dní.

POHREBNÉ SLUŽBY

Obecné zastupiteľstvo v Nededzi schválilo na svojom zasadnutí dňa 24. 9. 2007 zmluvu o prevádzkovaní pohrebnej služby v obci Nededza s prevádzkovateľom: Jana Paulíková – Pohrebníctvo PIETA Žilina, ktorý je povinný:

1. Zabezpečovať úpravu ľudských pozostatkov a ich uloženie do rakvy.
2. Zabezpečovať prevoz ľudských pozostatkov do Domu smútku v Nededzi.
3. Po prevoze do Domu smútku uloží ľudské pozostatky do chladiaceho zariadenia.
4. Vybavovať list o úmrtí.
5. Dodržiavať plán uloženia hrobov a riadiť sa pokynmi správcu pohrebiska.
6. Kopať hroby.
7. Dodržiavať rozmery hrobov.
8. Pochovávať do hrobov.
9. Pochovať ľudské pozostatky dôstojne.
10. Zасыpávať a očistiť okolie hrobu.
11. Dodržiavať VZN Obce Nededza, ktorým sa vydáva Poriadok pre pohrebisko a nariadenie o poplatkoch za cintorínske služby.
12. Dodržiavať platné cenové predpisy, pričom maximálna cena výkopu je stanovená cenovým výmerom vydaným Žilinským samosprávnym krajom na príslušné obdobie.
13. Zabezpečiť na svoje náklady umytie a dezinfekciu chladiaceho zariadenia a urobiť záznam do knihy prevádzky chladiaceho zariadenia o dobe použitia.

Úhradu poplatkov za uvedené služby hradí obstarávateľ pohrebu prevádzkovateľovi Jana Paulíková - Pohrebníctvo PIETA.

Kontakt: 0904 418 536, 041-7233202

Obecná matrika

Láska rodí vždy len lásku. (SOFOKLES)

UZRELI SVETLO SVETA

Sofia Mravcová	12. 6. 2007
Adam Mikšík	20. 6. 2007
Marianna Cesneková	20. 7. 2007

NAVŽDY NÁS OPUSTILI

Štefan Klučiarik	24. 12. 1930	18. 7. 2007
Alojz Ďurčo	22. 8. 1966	18. 9. 2007

Historické okienko

Vážení a milí spoluobčania. V našom historickom okienku by sme Vám opäť chceli priblížiť niečo z dlhej a zaujímavej histórie našej obce. V tomto čísle nášho občasnika sa pozrieme na koniec rodu Pongrázcovcov v Nededzi a na život významnej grófskej rodiny Nyárovcov, ktorá žila v našej obci najdlhšie.

Pongrázcovci

Po smrti Štefana Pongrázca majetok zdedila sestra Ludmila, vydatá Zmeškalová. Jej muž Zmeškal nebol šľachtic, ale majetok vzorne spravoval. Po rozhodnutí odsťahovať sa, chcel majetok predať. V domnienke, že občania naučení za grófa Štefana Pongrázca piť, nebudú mať majetok za čo kúpiť, ponúkol majetok do susednej Tepličky nad Váhom, kde si dohodovil schôdzku na dojednanie predaja majetku.

Keď išiel na dohodovnú schôdzku do Tepličky a zastal s kočom pred domom, kde boli zídenci zájemcovia o kúpu, potajomky pri dverách počúval, o čom sa rozprávajú. Hovorili si, že sa budú tuho jednať, aj tak nemajú Nededžania majetok za čo kúpiť. Zmeškala reči urazili a odišiel naspäť do Nededze. Dal si zavolať vplyvných občanov a ponúkol im kúpu majetku (role, záhrady, hory a pasienky). Rozprával im príhodu v Tepličke a povedal: „Vám predám majetok lacnejšie, ako som ho chcel predať Tepličanom.“

Občania sa dohodli a prijali túto ponuku. Vybavili si pôžičku v Agrárnej banke v Žiline. V roku 1907 majetok za stotisíc korún kúpili.

Kaštieľ kúpili viacerí Židia, cenné pamiatky pobrali, kaštieľ dali poistiť a zakrátko zhorel. Z rumovísk kaštieľa bol ohradený „Židovský cintorín“ vo Varíne. Búraním sa zrútila i kaplnka, v ktorej bol organ a mnohé pamiatky. Zmeškal sa odsťahoval niekde k Rimavskej Sobotě.

Tak sa skončila sláva Nededzského kaštieľa a rodu Pongrázcovcov v našej obci

Rodina Nyáry

V našej obci bol i druhý menší kaštieľ, v ktorom bývala rodina Nyárová. Tento grófsky rod panoval a žil najdlhšie v našej obci. Kaštieľ bol postavený do tvaru L v prvej polovici 19. storočia. Je to budova, kde sa nachádza obchod s potravinami a krčma. Nyárovci boli vetva starého uhorského rodu. Poslední potomkovia tohto rodu boli Jánoš, Tóno, Karol, Paulína a Mária. Jánoš bol ženatý, jeho žena bola Talianka a mali syna menom Tali. Tóno, Karol a Paulína boli slobodní. Karol bol zvolený za richtára obce. Neostala po ňom ako richtárovi žiadna pamiatka. Paulína sa neskôr vydala za notára Moravského, ktorý bol veľmi tučný a mal viac ako 200 kilogramov. Tóno a Karol zomreli ako slobodní a sú pochovaní v kaplnke v Gbeľanoch. Márii ostal na starosti majetok. Počas prvej svetovej vojny musela väčšina chlapov z obce narukovať. Mária požiadala o pomoc a na jej žiadosť jej bol pridelený zajatec tureckej národnosti, ktorý sa volal Mustafa. Bol veľmi pekný a ženám v dedine to neuniklo. Zostali po ňom dve dcéry. Mustafa si grófkou získal tak, že majetok spravoval sám.

Majetok pri zlom hospodárení zadlžil a grófkou bola nútená majetok predať. Celý majetok v roku 1923 občania Nededze zakúpili. Mustafa pravdepodobne odišiel do svojej vlasti. Grófkou Mária ostala chudobná a opustená. U Lipkov vo Varíne prežila svoje posledné roky a tam aj zomrela. Pochovaná je taktiež v kaplnke v Gbeľanoch.

Takto sa skončil životný príbeh dvoch významných grófskych rodín, Pongrázcovcov a Nyárovcov. Ich pôsobenie v našej obci obohatilo históriu Nededze o mnoho zaujímavostí. Ale tých zaujímavostí je ešte veľa. Tak nabudúce pokračujeme. **Obecná kronika**

Z činnosti ZO JDS v Nededzi

Naša ZO JDS pokračovala vo svojej činnosti podľa plánu práce, ktorý je vypracovaný pre rok 2007.

Konkrétne to bol tradičný autobusový zájazd na Agrokomplex Nitra. O toto podujatie je vždy veľký záujem. Zúčastnilo sa ho celkom 25 našich členov, celkový počet kapacity autobusu doplnili ostatní občania našej obce.

Ďalší autobusový zájazd sme zorganizovali 26. augusta na Vodné dielo Gabčíkovo a návštevu baziliky v Šaštíne. Tohto zájazdu sa zúčastnilo 40 členov. V Gabčíkove nás najviac upúťali plavebné komory, ktoré umožňujú plavbu riečnych lodí cez toto vodné dielo, pretože rozdiel medzi hornou a dolnou hladinou je cca 25 m. Na tento akt sme museli ča-

kať cca 3 hodiny, pokým do plavebnej komory vošli lode zo smeru Komárno a následne zo smeru Bratislava. Každý z nás konštatoval, že vodné dielo je obrovská stavba, ktorá si zasluhuje obdiv našich odborníkov, ktorí sa podieľali na jeho projekte a celkovej výstavbe. Po vzhliadnutí VD sme pokračovali cez Bratislavu, Malacký a Kúty do Šaštína, kde sme navštívili Baziliku Sedembolestnej Panny Márie, ktorá je jedným z najväčších pútnických miest Slovenska.

Mali sme to šťastie, že po prehliadke sa v bazilike asi o pol hodiny konali bohoslužby (slávnostné litánie), ktoré poriadali veriaci z Hodonína so svojím celebrantom v sprievode svojej dychovej hudby. Skončili sa proce-

siou cez mesto ku miestnej kaplnke. Návštevníci mali z tohto podujatia veľký zážitok, lebo takéto niečo ešte nevideli.

Zo Šaštína sme pokračovali cez Myjavskú pahorkatinu cestou domov. Musíme konštatovať a zároveň poďakovať všetkým účastníkom za dodržiavanie organizačných pokynov, ktoré zabezpečili hladký priebeh oboch zájazdov.

Z príležitosti mesiaca „Úcty k starším“ po dohode s obecným úradom sa pripravuje ďalší zájazd na Hornú Oravu – Zuberec a plavba po Oravskej priehrade na Slanický ostrov.

Výbor ZO JDS

Obecná knižnica v Nededzi

Knihy neodmysliteľne patria k nášmu životu. Už malé deti z obrázkových knížiek poznávajú svet okolo seba, škôlkari sa z nich učia básničky, počúvajú rozprávky. Školáci začínajú slabikárom, keď poznávajú prvé písmená a väčší žiaci „to“ predsa všetci poznáme. Najskôr sú to učebnice, povinné čítanie kníh, hoci neskôr to nahrádza televízia, video, internet.

Starší občas siachnu po knihe, aby si oddýchli pri jej príbehoch, prípadne si doplnili svoje praktické poznatky. Kniha nás teda správa dľa po celý život.

Nie všetky knihy si však môžeme kupovať domov. Jednak je to finančne nákladné a tiež zaberajú aj priestor. K tomuto nám slúžia rôzne knižnice.

Aj v našej obci máme pre tento účel k dispozícii obecnú knižnicu, ktorej história siaha už do roku 1925, kedy sa Obecný zastupiteľský zbor obce Nededza dňa 14. mája 1925 uzniesol na základe zákona č. 430/1925 zriadiť obecnú knižnicu. Na uvedenom zasadnutí bola zvolená štvorčlenná knižničná rada. Obec Nededza mala v tom čase 415 obyvateľov a bola povinná na každého obyvateľa poskytnúť päťdesiat halierov na zriadenie knižnice do knižničného fondu. Teda 208 korún. Podľa pokynov „nesmeli sa objednať knihy umelecky a obsahovo bezcenné, výtvary obecného rázu, hanopisy znižujúce tendencie celé stavby a vrstvy obyvateľstva a diela smerujúce proti celistvosti štátu Československého. Za týmto účelom bol vydaný zoznam kníh, ktoré sa môže objednať. Na začiatok bolo zakúpených 30 zväzkov. Nakoľko obec bola chudobná, knihy sa zakúpili v Matici slovenskej v Turčianskom Svätom Martine na splátky podľa výberu knižničnej rady.

Ale vráťme sa do súčasnosti a pre tých, ktorí ešte v knižnici v Nededzi neboli – bližšie informácie. Nachádza sa vedľa Klubu dôchodcov, v suteréne. Priestory sú veľmi pekné, príjemné prostredie. Otvorená je každý utorok a piatok od 15.30 hod. do 17.30 hod. okrem sviatkov.

Stav kníh ku koncu roka 2006 predstavoval 4276 kníh. Je to odborná literatúra pre dospelých, aj pre deti a tiež krásna literatúra pre dospelých i pre deti. Pre rozšírenie obzoru tiež týždenník „Život“ a v tomto roku aj „Báječná žena“.

Za rok 2006 knižnicu navštívilo celkom 902 evidovaných návštevníkov, ktorí si vypožičali spolu 2772 kníh a časopisov. Okrem výpožičiek v knižnici tiež čítame nahlas rôzne rozprávky a príbehy, kde sa väčšinou žiaci striedajú pri ich čítaní. Mali sme tiež posedenie pri stromčeku s básňami, piesňami a recitáciou.

O tomto všetkom hovoria aj nástenky čitateľov, jednak priamo v knižnici, ako aj vo vstupnej hale, napr. Vianoce, Naše výtvary, Je tu jeseň, Vitaj škola, Prichádza jar. Na týchto nástenkách je zrejme, čo deti rady čítajú a čo ich najviac zaujíma. A že veľmi pekne kreslia, to je tiež vidieť.

Činnosť knižnice podporuje obecný úrad, jednak na nákup kníh, ako aj inventára. V tomto smere nie sú zatiaľ žiadne problémy.

Zápisné sa nevyberá, platí sa však pokuta za stratu kníh alebo čitateľského preukazu. To poniektorí už poznajú z vlastnej skúsenosti.

Treba konštatovať, že čoraz menej žiakov, študentov, ba i dospelých číta. Viac ich zaujímajú iné činnosti, ale to si musí priznať každý sám.

Pretože leto nám už skončilo, jeseň dosť uteká a blížia sa dlhé zimné večery, pozývame Vás do knižnice, aby ste si ich pri dobrej knižke aspoň trochu skrátili.

Helena Jaššová

**Z ameriki obeťovali
Trnovecz Lorincz,
Rolček Jozef, Bjelik
Štefan, Mravec
Mikolas, Konek
Lojzo a Jozef,
Matuš Tomaš,
Rolko Ondrej,
Svetko Štefan**

Určite si každý z vás, milí spoluobčania, všimol, že na našom cintoríne sa dlhé roky vypína mohutný kamenný kríž. Ale len asi málokto z vás vie, že tento kríž je na našom cintoríne už dlhých 100 rokov. Áno, je to práve **100 rokov**, kedy ho naši predkovia, ktorí emigrovali do Ameriky, obeťovali Nededzi.

Keďže sa spája s emigráciou, ktorá bola typická pre 19. a 20. storočie a drží dlhoročnú stráž nad naším cintorínom a zosnulými, rozhodli sme sa v tomto čísle nášho občasnika venovať pár riadkov práve téme o emigrácii.

Slovom emigrácia sa rozumie vystahovanie z jedného štátu do druhého s úmyslom usadiť sa. My však vieme, že naši predkovia neodchádzali do zahraničia za cieľom usadiť sa, ale hlavným dôvodom ich odchodu bola

práve otázka financií a zárobkov. A práve nedostatok peňazí donútil otcov odísť od svojich detí a žien, mladých mužov od rodičov a neviest, starých otcov od vnúčat.

19. a začiatok 20. storočia je na území vtedajšieho Rakúska-Uhorska poznačený chudobou a výrazným nedostatkom peňazí. Preto sa v mnohých domácnostiach riešila otázka, či odísť alebo neodísť do zahraničia. Mnohí, ktorí odišli, sa po čase aj vrátili, ale niektorým sa život v Amerike zapáčil a rozhodli sa tam usadiť.

Emigrácia sa uskutočňovala hlavne do Spojených štátov amerických, o ktorých mali naši predkovia predstavu ako o bani plnej zlata. Realita však bola iná. Slováci v prvých vlnách vystahovalectva mali veľmi nepriaznivé podmienky a taktiež zamestnanie. Boli to najmä baníci, hutníci, drevorubači... Tieto zamestnania nezaručovali sociálnu istotu, bezpečnosť ani kvalitnú mzdu. Preto v naivnej predstave emigrovali s istotou, že sa vrátia do svojej rodnej krajiny ako milionári. Niektorým aj šťastie prišlo, ale väčšina sa vrátila domov len s pár dolármi vo vrecku.

Ani v USA nefungoval v tomto období kvalitný sociálny systém. To viedlo k nevyhnutnej vzájomnej spolupráci našich predkov nielen v profesionálnom ale i osobnom živote. Slovenskí vystahovalci tu zakladali prvé podporné a katolícke spolky. Prvý takýto spolk bol založený v New Yorku v roku 1883. Tieto spolky vznikali podľa vzoru medzinárodných,

už existujúcich spolkov, najmä českých a poľských. Ich hlavnou prioritou bolo vzdelávať Slovákov, oboznamovať ich s iným spôsobom života, poučovať ich o zákonoch a zlepšovať ich v anglickom jazyku, ktorého ovládanie bolo nevyhnutné pre prácu, ale i život v USA. Vyzdvihovali však aj potrebu zachovania si rodného jazyka, zvykov a obyčají.

Kultúrny život nespočíval len v organizovaní spolkov, ale i iných inštitúcií, akými boli napríklad školy, divadlá, športové oddiely a iné. Školy vznikali najprv pri farách, ktoré viedli slovenskí kňazi. Pri týchto školách vznikli i detské spevokoly, divadelné súbory a iné krúžky. Život našich predkov je charakterizovaný aj literárnou a publikačnou činnosťou. Táto činnosť bola veľmi obľúbená, o čom svedčí aj počet novín a časopisov. Na prelome 19. a 20. storočia ich bolo už okolo 230.

Život Slovákov v Spojených štátoch výstižne charakterizoval významný dejateľ K. Čulen, keď povedal: „Nikde nebolo Slovákom tak dobre ako v Amerike, ale nikde netrpeli toľko ako v Amerike.“ Naráža tu na podmienky, v akých Slováci žili, ale ani napriek tomu nezanevrelí na svoju domovinu a pôvod. Skôr naopak. Napriek tvrdej práci, na ktorú boli odkázaní, sa dokázali venovať aj národno-kultúrnym činnostiam, čím dokazovali vernosť a hrdosť svojmu národu.

Síce emigrácia v dnešných rokoch už nie je taká výrazná ako v minulých storočiach, stále sa nájde pár jednotlivcov, ktorí za vidinou lepšieho života odchádzajú žiť do zahraničia. Ich pôsobenie v zahraničí je však viditeľné a prospešné aj pre nás. Pretože sa snažia dokázať celému svetu, že aj my sme pracovití a čestní ľudia a že napriek tomu, že naše Slovensko je malé a neznáme, tak v sebe skrýva mnoho krás a priateľských ľudí. A výsledkom tohto je, že naše Slovensko sa stáva v posledných rokoch vyhľadávaným miestom mnohých zahraničných turistov.

Úsmevný príbeh na cintoríne

V septembrový podvečer, kedy svoj sviatok oslavovali všetky ženy menom Márie, som sa po návrate z práce vybrala na cintorín. Pretože sme mali doma návštevu, išla som až okolo 19.00 hodiny, kedy sa už stmievalo. Pomaly cestou okolo Kľučiarikovcov som prišla na cintorín. Zámerom mojej návštevy cintorína bolo ísť odpísať nápis na hlavnom kríži, ktorý som slúbila poslať mojej kolegyni, aby mohla napísať článok do miestnych novín. Pri kríži som sa krátko pomodlila a potom som nápis pekne opísala. Spokojná s návštevou cintorína a krátkou prechádzkou, som chcela ísť tou istou cestou i späť. Zišla som od kríža dole na cestičku, kde na mňa čakalo nemilé prekvapenie – štekajúci a vrčiaci na mňa veľký pes. Nakolko som známa tým, že psov sa bojím (i po ceste obcou som rada, že je tam niekoľko mostov, pretože keď stretnem psa na ulici Hlavnej prebehnem na ulicu Potočnú a naopak), spanikárila som. Znova som vybehla hore na kopec cintorína a čakala som. Pes dole na cestičke vytrvalo štekal. V duchu som sa modlila, Pane Bože, pomôž. Pes ostal dolu a neodchádzal. Skúsila som ísť pomaly dolu, no pes znovu si bránil svoje územie na cestičke a vrčal na mňa. Ustúpila som na kopec. Rozmýšľala som, čo teraz? Svoju cestu mám odrezanú, bolo po daždi – nohy som mala celé premočené, oblečená len tak po domácky som nechcela ísť cestou okolo kostola, lebo tam bola svätá omša. Pretože mi už začala byť zima, musela som predať len skúsiť cestu okolo kostola a dúfala som, že pes nepôjde hore za mnou, ja nebudem musieť kričať a ťakať ľudí v kostole. Pomaly sa mi teda podarilo vrchom cintorína sa dostať ku kostolu a potom už rýchlo pri kostole cestou som sa rozbehla domov, kde som sa už hrdinsky, s roztrasenými nohami usmievala a v duchu ďakovala Bohu za pomoc.

Na záver chcem však poprosiť majiteľov psov, aby mysleli i na nás „bojácnych“ ľudí a svojich psov nepúšťali na verejné priestranstvá.

Ďakujem.

Ako sme oslávili výročie vzniku OHZ

Za pekného slnečného počasia na konci júla naša obec spolu s hasičmi oslávila 90. výročie vzniku Obecného hasičského zboru v Nededzi. V sobotu popoludní sa hasiči zišli pred obecným úradom a dôstojne celý Obecný hasičský zbor uskutočnil akt kladenia kytice ku kaplnke sv. Floriána a venca na cintoríne v Nededzi. Slávnostná schôdza začala privítaním a príhovorom predsedu OHZ v Nededzi p. Staňa Ladislava. Svojím príhovorom pozdravili hasičov podpredseda OV DPO p. Kyša, veliteľ OV DPO p. Trnka a starosta obce Ing. Dušan Vajda. Dakovnými listami a vyznamenaniami boli ocenení všetci členovia OHZ, ktorí svojou obetavou prácou prispeli a stále prispievajú k rozvoju hasičstva v obci. Slávnostným posedením sa schôdza ukončila.

V nedeľu sa oslavy začali slávnostnou svätou omšou v areáli pred kultúrnym domom. Po ukončení slávnostnej omše a slávnostného obeda sa začala ľudová veselica. O dobrú zábavu sa postaral svojím vystúpením zabávač Števo Hruštinec. Po ňom sa už veselo zabávali všetci prítomní občania i hostia. O občerstvenie bolo dobre postarané, vôňa guláša a grilovaných klobás sa niesla celou obcou a lákala ľudí vonku sa zabaviť. Po dlhom čase sme mohli vidieť v hojnom počte sa

zabávajúcich občanov až do neskorej noci, kedy zábavu ukončil dažď. Ale ako sa hovorí v najlepšom treba prestať, tak aj oslavy 90. výročia vzniku OHZ sa v dobrej nálade skončili. K tomu všetkému, či už k priebehu aktu kladenia venca a kytice, schôdze, slávnostnej svätej omše, pohostenia, zábavy treba sa poďakovať organizátorom v prvom rade členom OHZ: p. Staňovi Ladislavovi, Trnovcovi Jozefovi, Dungalovi Milanovi, Šeligovi Antonovi, obsluhujúcemu personálu i personálu pri varení gulášu a grilovaní, všetkým ostatným členom OHZ, starostovi obce Ing. Vajdovi, p. farárovi Mgr. Mišurovi, kaplánovi Mgr. Bollovi, p. Vajdovej Anne, p. Zajacovej Anne, p. Nemcovej Elene, organizátorkám a spevákom, a všetkým ktorí sa svojím pričinením zaslúžili o pekný priebeh obidvoch slávnostných dní. Za poskytnuté finančné prostriedky patrí vďaka našim sponzorom – súkromným podnikateľom z obce.

Záverom môžeme konštatovať, že je pre obec veľkou výhodou mať pri organizovaní akcií takýchto ochotných, nápomocných občanov, na ktorých sa môže obec spoľahnúť.

Ďakujeme.

HODOVÁ SLÁVNOSŤ

Kostol v Nededzi zasvätený Sedembolestnej Panne Márii bol 15. septembra 2007 slávnostne vyzdobený. Oslavovali sme hody. Hoci počasie nám už celý týždeň pred sviatkom neprialo, a také upršané a studené bolo aj vo sviatočné ráno, predsa sme sa zišli vo veľkom počte na slávnostnej svätej omši. Tradičné koláčiky síce chýbali po svätej omši, ale pán kaplán Bollo ponúkol deťom hodové cukríky, z ktorých sa ušlo i nám starším. Počasie sa poobede umúdrilo, a i keď bolo stále chladno, občanov sme pozývali do kultúrneho domu na hodovú slávnosť. Folklorný súbor Stavbár Žilinskej univerzity sa nám predstavil spevom a tancom. Obdivovali sme ich krásne kroje, žartovné scénky, ich vystúpenie sa nám

veľmi páčilo, za čo ich občania odmenili veľkým potleskom. Je len škoda, že na také hodnotné, pekné vystúpenie sa občanom, mnohým od televíznych obrazoviek, nechce prísť. Takýto malý záujem občanov o kultúrne podujatie negatívne vplyva na ďalšie akcie v obci, pretože tieto sa buď rušia, alebo sa organizujú bez hudobnej produkcie. Svojím tanečným vystúpením nás potešili i dievčatá z Nededze. Hodovú slávnosť sme veselo až do neskorých nočných hodín oslavovali pri hudobnej skupine RYTMUS, ktorá nás dobre bavila, hrala rôzne pesničky na želanie a všetci prítomní sme sa dosýtosti vytancovali. O občerstvenie sa opäť postaral Obecný hasičský zbor, teda nechýbal guláš, grilované ryby, klobásy, korbáčiky a samozrejme víno. Všetkým, ktorí prispeli k organizácii slávnosti ďakujeme a veríme, že na budúci rok sa stretne v zdraví a v hojnom počte.

STOLNÝ TENIS

Hráči najmladšieho športu v obci – stolného tenisu – sa už v plnej miere pripravujú na nastávajúci ročník 2007/2008. Naše A družstvo ako nováčik 6.ligy si splnilo svoj záväzok udržania sa v tejto súťaži aj pri troch vypadávajúcich a skončilo na 11. mieste zo 14-tich družstiev. Samozrejme, v novej sezóne sú ambície vyššie. Pričiniť sa o to chce základná štvorica hráčov: Maršala Jozef st., Hreus Lubomír, Vajda Jozef, Frniak Marián. Prvý zápas hráme v domácom prostredí v utorok 2. 10. 2007 o 17.00 hod. proti Starej Bystrici. Držíme našim chlapom palce.

Naše B družstvo síce v uplynulom ročníku 7.ligy skončilo ako posledné, ale veríme, že týmto majú nováčikovskú daň už splatenú. Základná štvorica hráčov, v ktorej sú: Krajčiček František, Maršala Jozef ml., Benko Zdenko a Dlhopolček Jozef, určite urobí pre lepšiu výsledok maximum.

Mgr. Marián Frniak

Nám všetkým, ktorí majú 30 a viac rokov...

Podľa dnešných pravidiel a zákazov by sme my, deti narodené v 50., 60., 70. rokoch, nemali vôbec šancu prežiť... Naše postieľky boli namaľované farbou, ktorá obsahovala olovo. Nemali sme žiadne pre deti bezpečné fľaštičky na medicínu. Žiadne poistky na dvere a okná, a keď sme išli na bicykli (kolobežke), nemali sme helmy.

Pili sme obyčajnú vodu z hadice a nie z fľaš. Jedli sme chleba a maslo, pili limonády s cukrom a neboli sme obézni, pretože sme stále lietali niekde vonku. Z jednej fľašky sme obvykle pili niekoľko, ale všetci sme to v zdraví prežili... Niekoľko hodín sme sa morili a stavali motokáry zo starých nepotrebných vecí, jazdili sme z kopca, len aby sme prišli na to, že sme zabudli na brzdu. Až po niekoľkých pristátiach v plote sme ju domontovali.

Skoro ráno sme sa išli hrať von a prišli sme domov, až keď vonku svietili lampy. Rodičia si užili pekné nervy, ale mobily neexistovali, takže nebolo kam volať... Nemali sme žiadne Playstation, Nintendo eller X-box - vlastne ani televízne hry, žiadnych 99 televíznych kanálov, žiadny surround-sound, počítače, chatrooms a internet. Mali sme kamarátov, boli sme vonku a vyhľadali sme si ich!! Spadli sme zo stromu, porezali sme sa, zlomili si ruku či nohu, vyrazili si zuby, ale nikto kvôli týmto úrazom nebol zažalovaný.

Boli to úrazy a nikto neniesol vinu - len my! Bili sme sa, mali sme modriny, ale naučili sme sa to predýchať. Našli sme si hry s loptičkami, palicami a jedli sme i trávu (hlavne šťavel). I keď nás druhí varovali, nikdy sme si nevypichli oko. Posledných 50 rokov bolo explóziou nových nápadov. My sme mali voľnosť i zodpovednosť - naučili sme sa chovať a poradiť si...

Gratulujem!!!

Pre každého, kto zažil toto veľké šťastie a žil ako dieťa!!!

Možno i ty si jeden z nich.

z internetu

Anna Fulierová, Nededza, 5. B

Tradičné výročné a rodinné obyčaje

Výročné obyčaje predstavujú uzavretý, každoročne sa opakujúci cyklus. Najbohatšie zvykoslovie sa viazalo k slnovratom, zvlášť k zimnému. Obdobie predchádzajúce zimnému slnovratu je charakterizované krátkymi dňami s málom svetla a prevahou tmy a dlhých nocí, s predstavou ľudí o zápase svetlo s tmou, dobra so zlom.

Zvykoslovný cyklus zimného slnovratu sa začínal v novembri. 1. a 2. november sú dodnes venované spomienke na mŕtvych príbuzných. Úctu a vďačnosť svojim predkom prejavovali ľudia už od najstarších čias. V tieto dni navštevovali pozostalí hroby svojich mŕtvych príbuzných na cintorínoch a zdobili ich sviečkami. Svetlo na hrobe malo chrániť nielen mŕtveho, ale aj jeho živých príbuzných pred všetkými zlými vplyvmi. Kvetmi sa začali hroby zdobiť až po druhej svetovej vojne. V spomínanom období sa objavujú prvé vence z čečiny a farebného krepového papiera. Na Dušičky najchudobnejší občania, zväčša však pastieri kôz a kráv, stávali po bohoslužbách pri východových dverách kostola v dvoch radoch. Priamo do ruky, alebo do klobúka im dávali ľudia peniaz: desať-dvadsať halierov na zimné oblečenie a potraviny. Tento obyčaj sa udržal do druhej svetovej vojny.

Dôležitým časovým medzníkom z pohľadu človeka žijúceho z pôdy bol deň svätého Martina (11. november). Tento deň znamenal ukončenie pasenia dobytky, ako aj väčšiny prác súvisiacich s prípravou zásob na zimu – končil sa hospodársky rok.

(Z knihy „Región Vodného diela Žilina“)

Zamyslime sa...

Papier sem, papier tam, odkiaľ sa tu asi vzal?

Že by človek, ten „pán tvorstva“, že by to on rozhádzal?

PRÁCE V OBCI POKRAČUJÚ... ==

OZNAM

Obecný úrad oznamuje občanom, že dňa: **13. októbra 2007** t. j. v sobotu sa uskutoční v našej obci vývoz veľkoobjemového odpadu (textil, podlahoviny, nábytok, handry). Zber sa uskutoční po celej obci od 8.00 hod. ráno.

Dňa: **16. októbra 2007** t. j. v utorok sa uskutoční zber elektronického a nebezpečného odpadu (t. j. všetko čo bolo na elektrinu , batérie, pneumatiky). Zber bude po celej obci od 12.00 hodiny.

Aerobic

Príď a uvidíš čo s Tebou urobí,
aerobic bude Tvoje hobby.
Odbúra stres i Tvoje kilá,
po ňom budeš stále milá.

Každý **štvrtok o osemnástej** hodine
je ten pravý čas,
prísť do kultúrneho domu medzi nás.

Káblová televízia v našej obci – anketa

Ako sa hovorí: „Tisíc ľudí – tisíc chutí“, a tak nejako je to i s vysielaním našej káblovej televízie. Programy televízie sú zosúladené tak, aby tam boli všetky základné slovenské a české programy, detský program, športové, hudobný, historický, vedecký program.

Nie všetkým účastníkom káblovej televízie sa však páči štruktúra programov. Preto sme sa rozhodli pre malú anketu, do ktorej sa môžete zapojiť, aby sme mali prehľad a oboznámili Vás v ďalšom časopise o tomto malom prieskume. Upozorňujeme však občanov, že každý ďalší navrhnutý nový program zdvihne ročnú cenu káblovej televízie. Vyplnený anketový listok môžete odovzdať v predajni Jednota alebo v predajni Jozef Trnovec.

Som spokojný/á so štruktúrou programov káblovej televízie: **ÁNO** **NIE**

Navrhujem:

